

Fængselsfunktionæren

FÆNGSELSFORBUNDET

NR 5
MAJ 2015

TILREJSENDE UDLÆNDINGE
OPTAGER HVER SJETTE CELLE

DANMARK ER EU-MESTER
I FANGEFLUGT

PENSIONIST VENTER PÅ SINE
FERIEPENGE PÅ NIENDE ÅR

INDHOLD

04

06

10

12

16

18

- 4 Tredobling af udlændinge på ti år
- 6 Hvor skal der sættes ind i forhold til radikalisering?
- 8 Kort nyt
- 10 Justitsminister: Vi venter på en analyse
- 12 Livet på landevejen
- 14 Mere sygdom blandt fængselsbetjente
- 16 Feriepenge ni år forsinket
- 18 Gestapos århusianske fængsel
- 24 "Vi kender de radikaliserede i forvejen"

MAN KAN IKKE STEMPE ET HELT FAG, BLOT FORDI NOGLE FÅ GÅR OVER STREGEN

Af Kim Østerbye, formand for Fængselsforbundet

Det er tilsyneladende blevet almindeligt at udråbe alle fængselsbetjente til magtmisbrugere. Sådan har det i hvert fald været i de første dage af maj.

Det er for eksempel grove løjer, når DR skærer alle over en kam og skriver, at "Fængselsbetjentens kodeks minder om de indsatte" i en overskrift.

Lad mig slå én ting helt fast: Nej, fængselsbetjentens kodeks minder ikke om de indsatte. De regler og normer som vi følger, kan ikke sammenlignes med de indsatte. Vi er underlagt et helt andet etisk værdigrundlag. Vi drager omsorg for andre mennesker, respekterer andre menneskers værdi og går ind for lige rettigheder.

Undskyld jeg siger det, men det er altså ikke de samme værdier, som kendetegner de indsatte. Derfor kan man ikke sammenligne os med dem. Ligesom det er fuldstændig urimeligt at sætte lighedstegn mellem de få fængselsbetjente, som overtræder reglerne, og en hel profession.

Jeg er stolt over at repræsentere et fag med en høj professionel integritet. Vi udfører vores arbejde i overensstemmelse med reglerne. Vi påtager os et professionelt ansvar for vores arbejde. Vi holder ord og gør vores bedste. Hver eneste dag. Det er unikt for den danske fængselsbetjent.

Jeg er også stolt over at repræsentere et fag, som er præget af stor loyalitet. Vi arbejder med nogle af samfundets farligste kriminelle. Derfor er det vigtigt, at vi stoler på hinanden. Vi skal kunne være stensikre på, at der er nogen til at dække vores ryg, hvis en fange går til angreb. Tilliden er en meget positiv side ved vores fag.

Men vores professionelle integritet indebærer også, at vi forholder os kritisk til os selv og hinanden. Hvis en kollega går over strengen, er det vigtigt at sige fra. Vi er nemlig ikke stærkere end det svageste led. Hvis vi accepterer brodne kar, devaluerer vi vores fag og os selv.

På samme måde skal vi kunne tåle, at andre kigger på os med kritiske øjne. Vi er betroet et af de ganske få hverv i samfundet med adgang til at udøve magt. Derfor har borgerne ret til at kigge os efter i sømmene og kritisere os. Men kritikken skal være rimelig og ikke stigmatiserende. Man kan ikke stempe et helt fag, blot fordi nogle få betjente går over strengen.

Jeg har arbejdet i Kriminalforsorgen i 34 år og er glad for at være en del af et fællesskab med professionelle, selvstændige og ansvarlige kollegaer.

Udgivet af:
Fængselsforbundet
Ramsingsvej 28 A, st. th.
2500 Valby

Tlf. 7255 9976

www.faengselsforbundet.dk

ISSN: 0902-8897

ISSN: 2245-6635 (online)

Artikler og indlæg modtages på:
redaktion@faengselsforbundet.dk senest den 14. i hver måned. Debatindlæg (max 750 ord) sendes med navn, stilling og tjenestested. Send gerne fotos med.

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere i indsendte tekster. De holdninger, der kommer til udtryk i indlæg og artikler, er ikke nødvendigvis et udtryk for forbundets holdning. Hvis intet andet er angivet, er materialet skrevet af redaktøren.

Redaktion:
Forbundsformand Kim Østerbye (ansvh.)
Redaktør Søren Gregersen, tlf. 72 55 99 91

Produktion og tryk: PE Offset A/S
Grafisk design: kroyergrafik.dk

Foto: Nicolai Perjesi, Besættelsesmuseet, Søren Gregersen, Kim Simonsen, Andreas Graae, Steen Brogaard

Forsidefoto: Statsfængslet i Vridsløselille

TREDOBLING AF UDLÆNDINGE PÅ TI ÅR

Kriminelle tilrejsende optager nu hver sjette celle. Venstres retsordfører kalder udviklingen skræmmende.

Af Søren Gregersen

Der bliver talt flere og flere sprog på gangene i landets fængsler. På ti år er antallet af kriminelle tilrejsende bag lås og slå øget fra 5 procent i 2004 til 17 procent i 2014 ifølge Kriminalforsorgens statistik. Altså mere end en tredobling.

Der er tale om personer uden tilknytning til Danmark. Det vil sige mennesker, som hverken har dansk pas eller adresse. Det kan for eksempel være turister, asylansøgere og personer med ulovligt ophold i landet.

Især i arresthusene er der mange udlændinge. I Københavns Fængsler, der er landets største arresthus, var 40 procent af alle indsatte udlændinge i 2014. Går man ti år tilbage, var det kun 12 procent.

Klientellet har altså ændret sig markant i løbet af tiåret. Det kan mærkes, siger Fængselsforbundets tillidsrepræsentant i fængslet, David Jensen: "Vi har store problemer med østeuropæere som for eksempel rumænere. De forstår stort set kun deres eget sprog. Det skaber udfordringer i forhold til kommunikation og mange har ikke forståelse for det danske samfund."

Udover at arbejdsmiljøet forringes af frustrationer i hverdagen, har udlændingene også konsekvenser for resocialiseringsindsatsen.

"Når østeuropæere ender i et dansk fængsel, er det udtryk for en kalkuleret risiko, som de har valgt at tage på forhånd. Danmark er et attraktivt land at være kriminel i, og vilkårene i vores fængsler tiltaler dem. Det er som at sidde på et hotel. De har ingen interesse i at blive resocialiseret. Det går ud over de indsatte, som faktisk ønsker at forlade den kriminelle løbebane," siger David Jensen.

GOOGLE TRANSLATE

Det er ikke kun i arresthuset i København, at der er mange udlændige. I 2014 var 27,2 procent af alle landets arrestanter udlændinge. I 2004 var det kun 6,7 procent. Der sidder altså nu fire gange så mange udlændinge i arresthusene rundt om i landet i forhold til for ti år siden.

Det oplever man blandt andet i arresthusene i Midt- og Nordjylland, fortæller Fængselsforbundets tillidsrepræsentant Robert Demény: "Det er en kedelig bivirkning af

globaliseringen. Det er jo nemt at komme til Danmark og begå kriminalitet. Bare en tur med Ryan Air, så er man i tyveri-heaven. Det kan også være prostituerede, som bliver sendt herop for at tjene penge."

For medarbejderne betyder udviklingen, at sprogbarrieren vokser år for år: "Selvom vi er blevet gode til engelsk rækker det ikke, når vi har mennesker fra hele verden. Vi har for eksempel mange vietnamesere, som dyrker skunk i nedlagte landejendomme. Mange af dem taler ikke engelsk. Så må vi klare os med tegnsprog og Google Translate," siger Robert Demény, som understreger, at der er stor forskel på udlændingene: "Mange er fredelige, men der kan også være mere hårdkogte kriminelle i mellem – for eksempel fra Litauen."

Men udlændingene har også en positiv effekt. De fremmer nemlig integrationen mellem indvandrere og etniske danskere: "Muhammed fra Brabrand bliver pludselig opfattet som dansker af de andre," siger Robert Demény.

"SKRÆMMENDE UDVIKLING"

Venstres retsordfører, Karsten Lauritzen, er bekymret for udviklingen.

"Det er skræmmende. Det er en af de største udfordringer, vi har. Jeg mener, at regeringen har svigtet. De har ikke evnet at få sendt udlændingene hjem til afsoning," siger han.

Retsordføreren hæfter sig ved, at antallet af udlændinge er vokset fra 13 procent til 17 procent, siden regeringen kom til. Han mener, at politiet i langt højere grad skal gå efter kriminalitet begået af udlændinge for eksempel ved at lade det afspejle sig i politiets resultatkontrakt. Samtidig skal hjemsendelsessystemet forbedres. Derfor foreslår Venstre blandt andet, at man bruger 20 millioner kroner på fængselsceller i lande som Rumænien og Polen.

"Man får ikke alene med argumentets magt sendt de kriminelle hjem. Der skal nok følge penge med til at bygge fængsler, så de kan tage imod deres egne borgere. Man kunne også sende nogle af vores dygtige fængselsbetjente af sted for at uddanne deres personale."

Socialdemokraternes retsordfører, Trine Bramsen, er dog ikke med på ideen om at betale for udenlandske fængsler.

"Det er rigtigt, at løsningen er flere hjemsendelser, men danske skatteydere skal ikke betale for udenlandske afsonere og derfor heller ikke for opbygning af fængsler i andre lande," siger hun.

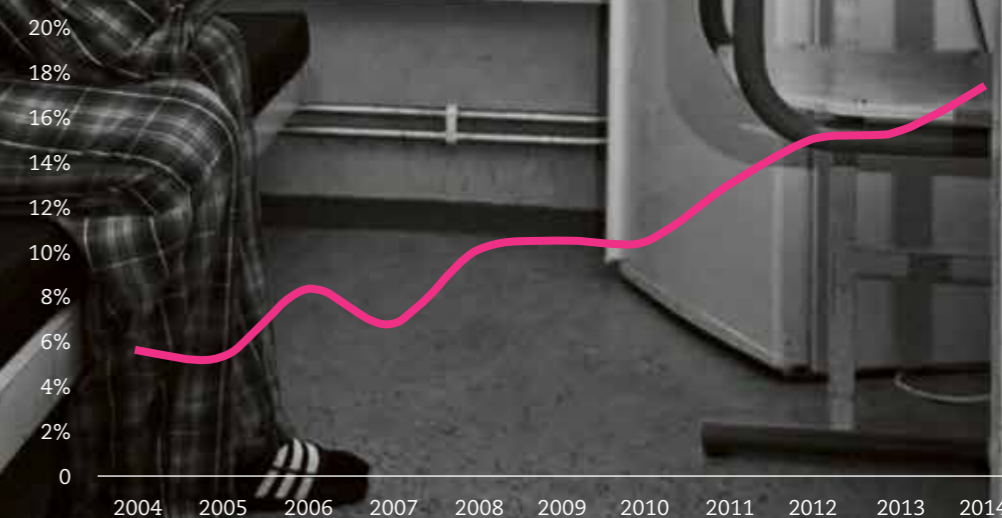
Retsordføreren peger samtidig på, at regeringen har intensiveret indsatsen over for kriminelle udlændinge: "Der pågribes, udvises og sigtes langt flere, der kommer hertil med det formål at begå kriminalitet. Når der sidder så mange udlændinge i fængslerne, er det et resultat af dette."

Trine Bramsen peger desuden på, at hovedparten af de udenlandske kriminelle er varetægtsarrestanter, og de er svære at sende hjem: "Men vi kan sikre, at de hurtigt bringes for en dommer, og vi kan anvende straksudvisninger. De der kan sendes hjem, skal derimod hjemsendes til afsoning. Det går bedre med dette – men vi er ikke i mål endnu."

41 PROCENT HAR FREMMED HERKOMST

Kriminalforsorgen opgør antallet af udlændinge på to måder. De ser både på statsborgerskab og etnicitet. Ser man på etnicitet, har 41 procent af de indsatte ikke dansk oprindelse. Sidstnævnte gruppe omfatter både personer med og uden tilknytning til Danmark. Det vil sige både tilrejsende kriminelle samt indvandrere og efterkommere. For ti år siden var det 26 procent af de indsatte, som ikke havde dansk oprindelse.

UDLÆNDINGE I DANSKE FÆNGSLER OG ARRESTHUSE

Der sidder flere og flere udlændinge i danske fængsler. I 2014 var ikke færre end 134 lande repræsenteret lige fra Afghanistan til Østrig. Det svarer til 70 procent af alle verdens anerkendte lande.

Note: Figuren viser personer uden cpr-nummer og tilknytning til Danmark. Det vil sige personer, der ikke havde bopæl i landet, da de blev pågrebet. Kilde: Kriminalforsorgen

HVOR VIL DU SÆTTE IND FOR AT DÆMME OP FOR RADIKALISERING?

Hvad vil partiernes retsordførere gøre for at forhindre flere Omar'er i fængslerne? Fagbladet følger op på sidste måneds rundspørge.

Af Andreas Graae

Mai Mercado (K):

VI SKAL FINDE DE PENGE

"Det her er et nyt problem. Vi har som politikere ikke vidst, at det stod så slemt til med radikaliseret i fængslerne, så jeg var meget forfærdet over at læse i jeres fagblad, at hver tredje har

oplevet eksempler på radikaliseret. Det er stærkt chokerende. Vi må derfor have truffet de rette foranstaltninger tidligere. Det vigtigste er, at de radikaliserede indsatte ikke får lov til at sprede denne her had-propaganda – der skal skrives hårdt ind, når man for eksempel ser symboler på terror eller had mod jøder. De personer skal fjernes og anbringes sammen med indsatte uden for risikogruppen. Og hvis det betyder, at vi bliver nødt til at finde nogen flere penge, fordi det koster noget i både fysiske rammer og personale – ja, så har vi som politikere en forpligtelse i at finde de penge. For mig er det fuldstændig afgørende, at der er synligt personale til stede – for det her område skal være af absolut højeste prioritet."

Pernille Skipper (EL):

BEDRE VIDEN OG MERE TID

"Jeg tror, vi alle sammen har brug for mere viden på dette område. Derfor er der også specifikt behov for at efteruddanne fængselspersonalet til at vide, hvornår der er grund til

bekymring i forhold til indsatte, som viser tegn på radikaliseret. Men først og fremmest har de brug for mere tid blandt de indsatte. Jo mere frontpersonalet er til stede til at lave relationsarbejde, jo mere resocialisering og jo bedre antiradikaliseret får vi for pengene. Det handler om at give dem nogle meget, meget konkrete redskaber til at håndtere problemet i det daglige. Det kræver også et bedre samarbejde mellem de forskellige faggrupper i fængslet om at forhindre, at problemet overhovedet opstår."

Peter Skaarup (DF):

MINDRE ENHEDER MED MERE PERSONALE

"For mig at se er det afgørende, at man overalt i systemet bliver bedre til at opfange og reagere på faresignaler – lige fra den enkelte fængselsbetjent over

Kriminalforsorgen til PET. Der er behov for mere uddannelse af personalet, men også bedre fysiske rammer i form af mindre enheder med mere personale, så de radikaliserede indsatte kan isoleres og observeres intenst. Der bør være selvstændige antiradikaliserings-programmer, der er specifikt rettet mod denne her gruppe og ikke mod bandemiljøer generelt. Og så mener jeg heller ikke, det må kunne ske, at radikaliserede bliver prøveløsladt. De skal sidde tiden ud – eller også skal de som minimum udstyres med fodlænke resten af tiden, så man kan holde øje med dem."

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

LYT TIL FÆNGSELSBETJENTENE

"Vi må lytte til fængselsbetjentenes bekymring om, at de savner uddannelse. Derfor må det have første-prioritet at fokusere på det, fordi det er helt afgørende

for at spotte de unge med ekstreme tendenser og sætte korrekt ind, når de opdages. Der er sat midler af i satspuljen til uddannelse, men det bliver væsentligt at finde ud af, om dette er nok og dækkende, når vi senere skal forhandle indsatsen og tiltagene. Samtidig er jeg optaget af, at vi får etableret et særligt exitforløb for radikaliserede, og at vi er mindst lige så optaget af ressourcerne til Kriminalforsorgen som til politiet, når vi skal lægge indsatsen mod ekstremisme. Det må ikke glemmes, at vi har en enestående chance for at gøre noget for at stoppe den ekstreme løbebane i fængslerne, og at det kræver ressourcer og beredskab."

Karsten Lauritzen (V):

BEDRE SAMARBEJDE MED PET

"Jeg mener, det handler om at isolere og observere de fanger, der enten allerede er, eller er i risikogruppen for at blive, radikaliseret. Det forudsætter selvfølgelig, at frontpersonalet har den

nødvendige viden om, hvordan man spotter og motiverer sådanne indsatte til ikke at blive yderligere radikaliseret og komme i exit-forløb. Hvis man ser på Omar-sagen, så har fængselsbetjentene på gulvet jo gjort alt det rigtige. De kan godt finde ud af at spotte tegn på radikaliseret. Der hvor vi virkelig skal investere, er i et tættere samarbejde med PET. Det gælder både udvekslingen af oplysninger – men også andre tiltag, hvor vi kan trække på den ekspertise, PET har inden for området. Det kunne for eksempel være i tvivls-tilfælde, hvor PET kunne komme ud og lave en konkret vurdering af, hvor radikaliseret denne her person egentlig er – og måske også lave præventive samtaler. Det er normalt noget, man kun gør, når folk er i frihed, men hvorfor ikke også gøre det, når de sidder fængslet?"

Trine Bramsen (S):

UDDANNELSE ER DET VIGTIGSTE VÆRN

"Jeg synes, der er gået lidt overbudspolitik i, hvad man bør tage af initiativer på dette her område. Måske skulle vi lige afvente de anbefalinger, som vi har bedt fagpersoner fra blandt

andet Kriminalforsorgen om, og så lytte meget grundigt til dem. Men en lidt overset pointe i overbudspolitikken, er, at alle de her indberetninger jo peger på, at fængselsbetjentene rent faktisk har blik for radikaliseretstendenser. Det er systemet bagved, vi skal have rettet op på. Men når det er sagt, så er uddannelse af vores fængselsbetjente og andet fængselspersonale for mig at se det allervigtigste værn mod radikaliseret. Som personalet også gør opmærksom

på, så er der mange forskellige typer af indsatte, der bliver radikaliseret. Derfor skal der også være mange forskellige redskaber til at få dem ud af de ekstreme holdninger. Det kræver en bred værktøjskasse med en række indsatser, som kan imødegå radikaliseret."

Simon Emil Ammitsbøl (LA):

MINDRE FÆLLESSKAB TIL RADIKALISEREDE

"Jeg tror, at der er behov for øget sektionering, hvor man afsondrer de mest radikale fanger og giver dem mindre fællesskab med de øvrige

indsatte. Det må vi se på, hvordan vi kan gøre inden for den eksisterende bygningsmasse – det er jo også et spørgsmål om økonomi. Men hvis vi sektionerer mere, vil det betyde et lavere konfliktniveau, så personalet vil få mere tid til andre opgaver. Desuden er der brug for at lave deciderede exitprogrammer målrettet denne specifikke gruppe for at få dem afradikaliseret."

Jeppe Mikkelsen (RV):

KVALIFIKATIONER OG PROCEDURER

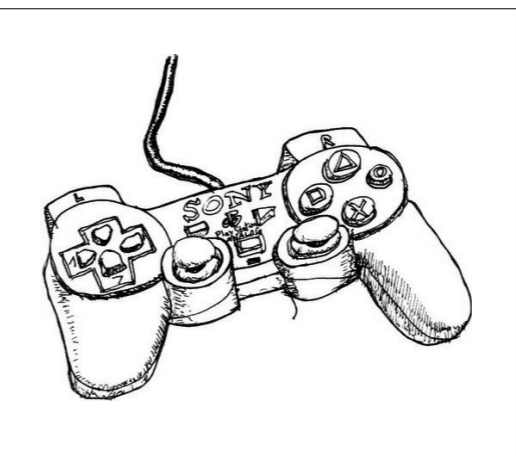
"Først og fremmest mener jeg, vi bør afvente den evaluering, der kommer her i maj i forbindelse med den seneste terrorpakke. De anbefalinger den indeholder, bliver helt afgørende for,

hvor vi mener, der skal prioriteres. Men når det er sagt, så mener jeg uanset hvad, vi skal kigge på de ansatte og sikre, at de har de rette kvalifikationer – og at de rette procedurer er til stede til at følge op og dele oplysninger om de indsatte. Ellers er man jo på herrens mark som fængselsbetjent, hvis man får en ny fange og ved, om der er noget, man skal være særligt opmærksom på."

DEN NYE ORGANISATION ER I FULD DRIFT

Nu er Kriminalforsorgens reorganisering på plads. 6. maj overgik klientsagsbehandlingen til områderne. Dermed er både opgaver, ledere og medarbejdere overført til den nye organisation.

DE UNGE ER MERE LOVLYDIGE

For ottende år i træk er danske børn og unge blevet mindre kriminelle. Det er altså ikke så populært at stjæle Puch Maxier og slik fra købmanden længere. Ifølge Justitsministeriet er antallet af mistanker og sigtelser mod teenagere halveret fra 2006 til 2014. Sidder de bare derhjemme og spiller World of Warcraft?

DET BLEV ET JA TIL OVERENSKOMSTEN

Fængselsforbundets medlemmer sagde ja til overenskomstresultatet for statens område. 77 procent af medlemmerne stemte ja ved urafstemningen. Det var en lidt mindre andel end generelt i staten, hvor 87 procent af de ansatte stemte for. Overenskomsten betyder en lønstigning på 4,45 procent over de kommende tre år. Desuden forventer parterne en stigning på 2,1 procent, den såkaldte reststigning, som sker via lokal løndannelse.

TJENESTEMÆNDENES FORSIKRING FREMHÆVET PÅ DR

Tjenestemændenes Forsikring blev i DR Penge fremhævet som et af de billigste forsikringsselskaber på markedet. Lars Baadsgaard fra Forbrugerrådet konkluderede, at der er tale om et godt forsikringstilbud, som prismæssigt ligger det rigtige sted.

OMAR HAVDE CELLEFÆLLESSKAB MED ISLAMISK STAT-STØTTE

Selvom Omar el-Hussein havde ekstreme holdninger, havde han celledækkelse med en person, som støtter Islamisk Stat, og som var indberettet til PET. Det viser en redegørelse fra Rigsadvokaten. I redegørelsen kan man se, at fængselsbetjente tre gange advarede Kriminalforsorgen om, at Omar el-Hussein havde fået ekstreme holdninger. De havde også mistanke om, at han ville tage til Syrien, hvis han blev løsladt. Alligevel blev kun én af advarslerne sendt videre til Politiets Efterretnings-tjeneste (PET).

OVERSKUD I LÅNEFORENINGEN

Tjenestemændenes Låneforening kom ud af 2014 med et overskud på 12 millioner kroner. Det er 1,5 millioner kroner mere end året før. Foreningens udlånsrente er fortsat 6 procent.

HVOR MANGE EFTERLYSTE? ØHH FISK

Peter Skaarup (DF) har spurgt justitsministeren, om hvor mange personer der efterlyses via Interpol, fordi de udebliver fra afsoning. Spørgsmålet er en opfølgning på en artikel i fagbladet i februar, hvoraf det fremgik, at hver tredje på fri fod ikke møder op til afsoning. Mette Frederiksen oplyser, at Rigspolitiet ikke fører statistik over internationale efterlysninger. Hun kan derfor ikke svare udtømmende på spørgsmålet.

UDLÆNDINGE BAG HVERT TREDJE INDBRUD

Tilrejsende udlændinge blev sigtet 1.536 gange for indbrud i private boliger i 2014. Det svarer til 30 procent af alle sigtelser på dette område, oplyser justitsminister Mette Frederiksen (S).

INDSATTE OG ANSATTE LØBER FOR LIVET

Både fanger og betjente i Arresthuset i Køge støtter kampen mod kræft. Derfor planlægger de en "Stafet for Livet" i juni. Arrangementet skal være med til at sætte fokus på kræftsagen og kommer til at foregå samtidig med en tilsvarende stafet på byens lystbådehavn. "Af gode grunde kan de fængslede ikke deltage på Køge Marina, men så gør vi det inden for murene," siger projektlederen, fængselsbetjent Lars Jeppesen til Dagbladet Køge. Du kan støtte kræftsagen ved at finde holdet på www.stafetforlivet.dk/koege.

GRATIS BØGER

Den 23. april blev der fordelt 100.000 bøger via initiativet "Danmark Læser Dagen", som blandt andet blev sendt til landets fængsler. Man må ikke håbe, at Greven af Monte Cristo og andre gode fangeflugtbøger er iblandt.

JUSTITSMINISTER: VI VENTER PÅ EN ANALYSE

Mange spørgsmål, men få konkrete svar, på samråd om fangeflugter.

Af Søren Gregersen

Til trods for at Danmark har europæisk rekord i antallet af fangeflugter, er der ikke umiddelbart udsigt til væsentlige forbedringer af sikkerheden i landets arresthuse. Det stod klart efter et samråd i Folketingets Retsudvalg den 26. marts.

Formanden for Retsudvalget, Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), havde indkaldt til samrådet. Anledningen var blandt andet den voldsomme undvigelse fra Arresthuset i Tønder i slutningen af december 2014, hvor to fængselsbetjente blev overfaldet og slået adskillige gange i ansigtet.

Fangeflugten rejste efterfølgende en debat om sikkerheden i arresthusene, hvor Fængselsforbundet opfordrede justitsministeren til at styrke sikkerhedsprocedurer, visitering og bemanning her og nu.

Denne opfordring gentog Karina Lorentzen Dehnhardt på samrådet: "Hvad kan vi gøre, mens vi venter på den store milliardinvestering i nye arresthuse?" Formanden henviste til den planlagte analyse af arresthussektoren, som forventes at resultere i investeringer i den næste flerårsaftale for Kriminalforsorgen.

Justitsminister Mette Frederiksen (S) er enig i, at Kriminalforsorgen har et problem med de små arresthuse, hvoraf mange har huset kriminelle igennem mere end 100 år.

Ministeren havde dog ikke konkrete initiativer med til mødet i Retsudvalget. Hun henviste i stedet til de tiltag, som i forvejen er iværksat for at sikre sikkerheden i arresthusene.

For det første forsøger man at sikre, at potentielle flugt-fanger ikke sidder i de små arresthuse. For det andet er det vigtigt at sektionere de indsatte, og for det tredje er der fokus på sikkerhedsrutiner og det tekniske udstyr: "Alle er udstyret med overfaldsalarmer, som går direkte til politiet. Gårdtursarealerne er blevet overdækket, og der er kommet nye alarmer og kameraer," sagde ministeren.

Hun slog dog fast, at det væsentligste problem i forhold til sikkerheden er de fysiske rammer. Man bliver derfor nødt til at vente på den kommende analyse af området, før der for alvor kan ske forbedringer af sikkerheden.

Danmark ser med andre ord ud til at bevare førerpositionen som flugtland også i de kommende år.

BEDRE BEMANDING?

Hverken Karina Lorentzen Dehnhardt eller Peter Skaarup (DF) var dog tilfredse med ministerens svar.

Karina Lorentzen Dehnhardt mener, at der kommer til at gå alt for lang tid, før analysen får effekt: "Der skal jo en 100-årsplan til for at rette op på sikkerheden, så man bliver nødt til at finde ud af, hvad der skal gøres i mellemtiden," sagde hun.

Hun foreslog, at styrke bemanningen i arresthusene: "Kunne man ikke styrke bemanningen i de små arresthuse, nu hvor vi har overskuds personale i fængslerne?" spurgte hun.

Det svarede ministeren hverken ja eller nej til: "Hvordan man disponerer personalet, overlader jeg til Kriminalforsorgen," sagde hun.

Karina Lorentzen Dehnhardt foreslog derefter bedre uddannelse af personalet og mere udveksling af personale mellem store og små arresthuse. Det lovede ministeren at gå videre med til Kriminalforsorgen.

SØNDERJYSKE ARRESTHUSE

Peter Skaarup spurgte flere gange ind til de sønderjyske arresthuse, som i særlig grad har været ramt. Kun en uge efter flugten fra Arresthuset i Tønder var den gal i Arresthuset i Sønderborg. To indsatte truede sig ud nytårsaftensdag.

"Hvad er der sket konkret i disse arresthuse, som blandt andet huser mange østeuropæiske kriminelle?" spurgte retsordføreren.

Ministeren lovede at svare skriftligt.

Det stillede dog ikke Peter Skaarup tilfreds: "Kan ministeren ikke sige, om der er sket nogle opgraderinger af sikkerheden efter flugterne i Sønderjylland? Jeg forestiller mig, at ministeren har fået en status fra Kriminalforsorgen før dette samråd."

Det havde ministeren dog ikke.

TILLÆGSSTRAF

Endelig spurgte Peter Skaarup flere gange til muligheden for at give tillægsstraf. Han ville gerne vide, i hvilket omfang muligheden for tillægsstraf bliver benyttet, og om ministeren vil sikre, at en undvigelse altid vil udløse en tillægsstraf.

Også dette spørgsmål lovede Mette Frederiksen at svare på skriftligt efter samrådet.

„ Der skal jo en 100-årsplan til for at rette op på sikkerheden, så man bliver nødt til at finde ud af, hvad der skal gøres i mellemtiden,” sagde Karina Lorentzen Dehnhardt.

EU-REKORD I FANGEFLUGTER

Danmark indtager en lidet glørværdig førsteplads, når man ser på fangeflugter i Europa.

Af Søren Gregersen

Det er tilsyneladende nemmere at flygte fra danske fængsler og arresthuse end fra tilsvarende institutioner i alle andre EU-lande. Danmark placerer sig nemlig på en uheldig førsteplads, når man gennemgår Europarådets årlige fængselsstatistikker.

Fra 2007 frem til 2012 – som er det seneste år, hvor der foreligger europæiske tal – havde Danmark i gennemsnit 35,5 undvigelses per 10.000 indsatte om året fra lukkede fængsler og arresthuse.

Det er et højere antal end alle andre EU-lande. Kun Finland gør os rangen stridig med et gennemsnit på 34,8 om året. Og Norge – som dog ikke er et EU-land – med et gennemsnit på 34,0.

Ser man på vores øvrige nabolande, Sverige og Tyskland, er Danmark langt bagude. I Sverige ligger gennemsnittet på 8,1 og i Tyskland på blot 1,5.

11 UNDVIGELSER I 2014

Også i 2014 har der været mange fangeflugter i Danmark. I alt ti undvigelses fra arresthuse og en fra et lukket fængsel.

Herudover har der været 61 undvigelses fra åbne fængsler. Disse undvigelses indgår dog ikke i den europæiske sammenligning.

FANGEFLUGTER PR. 10.000 INDSATTE

Rekord: Fangeflugter er et større problem i Danmark end i alle andre EU-lande.

Note: Gennemsnit af undvigelses 2007-2012 fra lukkede institutioner eller under transport. Undvigelses fra åbne institutioner indgår ikke. Kilde: Europarådets årlige fængselsstatistik (SPACE).

LIVET PÅ LANDEVEJEN

Det kræver omstillingsevne og nysgerrighed at være del af Kriminalforsorgens rejsehold. Fagbladet har fulgt en af holdets 'vikarbetjente' hele vejen til Arresthuset i Kalundborg for at blive klogere på nomadetilværelsen.

Af Andreas Graae

"On the road again, Goin' places that I've never been, Seein' things that I may never see again, And I can't wait to get on the road again," synger countrylegenden Willie Nelson.

Og ligesådan kunne det lyde, når fængselsbetjent Bo Nøjd sætter sig bag rattet med kurs mod nye arresthuse, hvor han skal møde nye kollegaer, nye indsatte og nye uskrevne regler.

Fagbladet møder ham i Arresthuset i Kalundborg, hvor han i øjeblikket gør tjeneste en måned for Kriminalforsorgens Rejsehold.

"En HEL måned – det er jo ren luksus," udbryder han fornøjet og finder kaffekopper frem fra skabet. Han kender tydeligvis huset i Kalundborg udmærket, selv om han som hovedregel frekventerer mellem tre og fem arrester på en måned.

Det hører med andre ord til sjældenhederne, at han er udstationeret så længe ét sted: "Man skal hele tiden være parat til omvæltninger og nye måder at gøre tingene på. Hvert hus har jo sine egne finurligheder og uskrevne regler, man skal sætte sig ind i. Hvis vi gik slavisk efter husordenen, så ville det hele bryde sammen."

Det kan være alt fra, hvornår og hvordan man deler mad og medicin ud til sammensætningen af indsatte. Og særligt det sidste kan give udfordringer, fortæller rejseholdsmanden.

"Sidder der for eksempel folk med forskellige bandetilholdsforhold, skal man være meget opmærksom. Derfor går jeg nogle gange rundt med en gul seddel i lommen for at huske, hvem der ikke må blandes med hvem. Det kan jo gå grueligt galt, hvis vi ved en fejl kom til at lukke nogle rivaliserende på toilettet samtidig."

VIKARENS FINGERSPIDSFORNEMMELSE

Som regel kan det faste arrestpersonale spørges til råds – men det hænder også, at Rejseholdet må klare skansen på egen hånd.

"Det oplevede jeg for et par år siden i Arresthuset i Nykøbing Falster, hvor hele huset var på kursus. Jeg og en anden rejseholdskollega skulle tage vagten – men ingen af os havde været i arresten før. Vi vidste simpelthen ikke engang, hvor køkkenet var. Så det var lidt op ad bakke," siger Bo Nøjd.

Sådan nogle situationer stiller ifølge betjenten særligt store krav til fingerspidsfornemmelsen: "Jeg spørger, jeg lytter, jeg fornemmer. Det hele handler om mavefornemmelse og samarbejde med de indsatte. Man skal i hvert fald ikke være firkantet, hvis man skal arbejde i Rejseholdet."

For det meste er de indsatte dog søde og har forståelse for, at Rejseholdet ikke kender de daglige rutiner: "Vi ved jo ikke, hvad de plejer og ikke plejer at få lov til. Men selvfølgelig er der også ofte nogle, der lige skal prøve at løbe om hjørner med os. Der må vi bare holde os til de generelle regler. Gangmændene er også ofte meget hjælpsomme til at fortælle os, hvordan tingene plejer at køre," siger han.

GODT MED TILBAGEVENDENDE AFLØSERE

Det er blevet frokosttid i arresten, og Bo Nøjd stiller sig om bag disken i køkkenet og pakker dagens rationer frem. Menuen står på hårdkogt æg, kylling og pastasalat.

Imens han med små venlige bemærkninger deler frokost ud til den ventende kø af indsatte, benytter fagbladet chancen til at spørge den faste betjent, Stina Hviid, hvordan det er at arbejde sammen med afløserne fra Rejseholdet.

"Vi er så heldige, at vi ofte får de samme faste afløserne – for eksempel Bo, der har været her så mange gange, at han kender huset og vores rutiner," siger hun.

Omvendt kan det ifølge arrestbetjenten være frustrerende, når der somme tider gentagne gange bliver sendt nye ansigter, som ikke kender huset. I øjeblikket modtager Kalundborg for eksempel nye kollegaer på grund af de midlertidige lukninger i flere arresthuse og åbne fængsler, der har resulteret i flytninger af personale.

"Det er krævende, at skulle forklare det hele om og om igen til nye afløserne, der måske kun skal være her et enkelt døgn," siger hun.

INGEN FASTE KOLLEGAER

Det er arrestforvarer Lise Nielsen enig i: "Det faste personale får pålagt en ekstra opgave i at sætte nye afløserne ind i, hvordan det kører her i Kalundborg. Derfor er jeg også glad for, at vi ofte får erfarne kollegaer, der kender huset godt. Det er de helt små ting som, hvem af kollegaerne der laver kaffe og dækker morgenbord. De små ting som holder sammen på det hele."

Det er blandt andet på grund af disse små kollegiale ting, at Stina Hviid aldrig selv ville have lyst til at arbejde i Rejseholdet: "Jeg ville føle mig rodløs. Jeg kan godt lide struktur, faste rammer og kollegaer, så det ville helt sikkert ikke være noget for mig."

Det kan også til tider være ensomt for Bo Nøjd at undvære det kollegiale samvær. Og eftersom Rejseholdet er spredt over hele landet må man nøjes med to årlige sammenkomster, et årsmøde og en julefrokost.

"Der hygger vi os sammen og får samtidig nogle faglige input. Men til daglig må vi klare os selv, selvom vi selvfølgelig også af og til kommer ud på vagt sammen to og to. Så lærer man jo hinanden lidt bedre at kende. Men bagefter kan der gå lang tid, før man igen kommer på vagt sammen."

UDBREDER SMART MEDICIN-PRAKSIS

Efter frokosten skal de indsatte have udleveret deres medicin. Og det hører ifølge Bo Nøjd til de helt konkrete udfordringer ved at skifte arbejdssted hele tiden. Mange huse har nemlig vidt forskellige praksiser for, hvordan man udleverer medicinen.

"Nogle steder kan det tage mig flere timer at hælde medicinen op, fordi der ikke er noget system – det hele står bare i et rod i medicinskabet – men også fordi der findes så meget kopimedicin, som man så først skal til at gennemskue," siger han.

Derfor forsøger han at udbrede en metode til at holde styr på, hvem der skal have hvilken medicin. Metoden består i, at hver indsat har sin egen bakke med medicin i skabet.

"Det gør det meget nemmere at dosere medicinen både for det faste personale, men især for os, som ikke kender de indsatte og deres medicinforbrug. Man frygter jo at komme til at hælde noget forkert op med frygtelige konsekvenser. Derfor foreslår jeg denne metode, hver gang jeg kommer ud i et nyt hus, og vi er da ved at få udbredt den flere steder," siger han.

ALSIDIGHEDEN OG NYSGERRIGHEDEN

Og nu er vi ved at være inde ved kernen i, at Bo Nøjd trives så godt med sit job. Hvor andre ville savne faste rammer og tætte kollegaer, ser han nemlig frihed, alsidighed og konstant forandring.

"Ud over at veksle mellem de mange arresthuse, hjælper vi også af og til fodlænefolkene og narkohundene på deres kontrolbesøg. Vi har også hjulpet politiet under klimatopmødet i 2009, COP15, med deres massearrestationer," siger han og tilføjer:

"Men man skal kunne lide at køre bil. Jeg kører vel omkring 15.000 kilometer om året, og i Jylland kører de nok det dobbelte. Men jeg elsker følelsen af at kunne sætte mig ud i min bil og køre mod nye udfordringer. Det stimulerer nysgerrigheden."

MERE SYGDOM BLANDT FÆNGSELS- BETJENTE

Sygefraværet blandt landets fængselsbetjente steg til 18 dage i 2014. Det er dobbelt så meget som hos statens øvrige medarbejdere.

Af Søren Gregersen

Efter tre år med faldende sygefravær i Kriminalforsorgen går det nu i den forkerte retning.

I 2014 var landets fængselsbetjente i gennemsnit syge 18,2 dage. Det er en halv dag mere end i 2013, hvor gennemsnittet lå på 17,7 dage.

Og udviklingen ser ud til at fortsætte i år. I 1. kvartal af 2015 lå sygefraværet på 19,9 dage mod 18,9 dage i samme kvartal af 2014.

Fængselsbetjentene er dermed syge mere end dobbelt så meget som statens øvrige medarbejdere. Kollegaerne på statens andre arbejdspladser var i gennemsnit syge 8,3 dage i 2014.

STIGENDE VOLD

Sygekurven går i vejret samtidig med, at de indsatte er blevet mere voldelige. Antallet af voldsepisoder mod personalet er steget fire år i træk. I gennemsnit bliver en fængselsbetjent overfaldet hver dag.

De to ting hænger sammen, vurderer Fængselsforbundets kasserer, Ina Rasmussen. Hun er forbundets tovholder på arbejdsmiljøområdet: "Det er jo nærliggende, at der er en sammenhæng mellem den stigende mængde fysisk og psykisk vold over for vores medlemmer og det stigende sygefravær," siger hun.

Desuden er den manglende sygeopfølgning og det øgede arbejdspress medvirkende til den negative udvikling, mener forbundskassereren: "Vi oplever, at det kan være vanskeligt at hjælpe sygemeldte i gang igen, og det koster også på sygefraværet. Endelig har der jo været en voldsom udnyttelse af personaleresourcerne på de tjenestesteder, hvor der gennem længere tid har manglet folk, og det ved vi erfaringsmæssigt koster på sygefraværet."

Ina Rasmussen opfordrer Kriminalforsorgen til at styrke indsatsen for at nedbringe sygefraværet: "Vi savner en mere aktiv indsats for at hjælpe medarbejdere i gang gradvist, og så skal der findes løsninger på vold over for medarbejderne og den psykiske nedslidning. Der kan hentes meget på en styrket arbejdsmiljøindsats og en bedre opfølgning fra ledelsen på vold og trusler," siger hun.

DET SER FAKTISK IKKE SÅ GALT UD

I Kriminalforsorgens HR-afdeling er man ikke alarmeret over, at medarbejderne er mere syge.

"Det ser faktisk ikke så galt ud med sygefraværet i Kriminalforsorgen," lyder det fra Koncern HR. Man understreger nemlig, at sygefraværet faldt året før.

Men det skal selvfølgelig ikke stige igen, mener Eva Worm, der er nytiltrådt enhedsleder for strategi og udvikling.

"Det er ikke godt nok. Sygefraværet skal ned. Det arbejder vi målrettet på, og koncernledelsen følger nøje med i arbejdet. Blandt andet har HR-enhederne i de fire områdekontorer formuleret hver sin handleplan for sygefravær. Indsatserne i handleplanerne går i gang i den allernærmeste fremtid, og Koncern HR vil følge implementeringen og resultaterne tæt."

Det er langtidssygefraværet, der er blevet forværret – det vil sige sygeforløb, som strækker sig over mere end en måned.

Korttidssygefraværet er faktisk faldet fra 2013 til 2014: "Det til trods for at Kriminalforsorgen har undergået betydelige organisatoriske forandringer det seneste år, noget som typisk medfører et øget sygefravær," siger Eva Worm.

Hun understreger samtidig, at man arbejder for at styrke den lokale sygeindsats: "Vi er meget optaget af at sikre, at vores mange lokale ledere har de fornødne kompetencer og værktøjer til at bedrive god ledelse – også når det kommer til at håndtere og nedbringe sygefraværet. I Kriminalforsorgen skal vi hele tiden have ambitionen om at være de bedste ledere for vores medarbejdere, også når de er syge."

DET SKAL NOK FALDE IGEN

Ask Gielfeldt Petersen, der er projektleder på Kriminalforsorgens flerårsaftaleprojekt om nedslidning og sygefravær, tror også på, at sygefraværet kan komme længere ned.

"Hvis vi kombinerer en central understøttelse med stærk lokal opmærksomhed på sygefravær, både i områdekontorene og i de enkelte institutioner, vil det styrke indsatsen, så sygefraværskurven igen peger i den rigtige retning," siger han.

”Koncern HR: ”Det ser faktisk ikke så galt ud med sygefraværet.”

KRIMINALFORSORGEN

Det uniformerede personale er i gennemsnit syge 18 dage om året.

FERIEPENGE NI ÅR FORSINKET

Pensioneret værkfører Christian Søndergaard venter på niende år på at få sine feriepenge udbetalt. EU-domstolen har ellers slået fast, at han har ret til pengene, men Moderniseringsstyrelsen vil ikke slippe dem.

Af Søren Gregersen

Der findes to typer af juridiske forløb: De lange og de rigtig lange. Sagsforløbet omkring feriepenge til 230 afskedigede fængselsbetjente må høre til i den sidste kategori.

Sagen begyndte tilbage i 2009. Her slog en EU-dom fast, at afskedigede tjenestemænd har ret til deres feriepenge, også selvom de var syge før afskedigelsen. Så langt så godt. Dommen betød, at alle som blev afskediget efter 2009, har fået efterbetalt deres feriepenge.

Men hvad med de kollegaer, som blev afskediget før 2009? Det er ikke så lige til. Moderniseringsstyrelsen – som varetager statens personaleforhold – mente, at kravet på feriepenge var forældet efter tre år. Fængselsforbundet mente, at fristen burde være fem år.

Det spørgsmål blev afklaret i 2013. Her accepterede kammeradvokaten fristen på fem år. Det var glade nyheder for de mange forhenværende fængselsbetjente, som Fængselsforbundet var i kontakt med.

Men ak, så nemt skulle det ikke gå. Halvandet år senere måtte forbundets advokat og Kammeradvokaten konstatere, at de ikke kunne blive enige om, hvilken dato man skulle tælle de fem år fra.

Fængselsforbundet mener, at man bør tælle fra fem år før EU-dommens dato. Det vil sige tilbage i februar 2004, men det er Moderniseringsstyrelsen ikke enig i. Derfor ender sagen nu i retten. Til december tager Østre Landsret stilling i sagen.

AFSKEDIGET EFTER 28 ÅR

Tidligere værkfører Christian Søndergaard er en af de mange afskedigede fængselsbetjente, som er kommet i klemme i systemet.

Efter 28 år som værkfører i Statsfængslet Renbæk blev han afskediget i 2006 på grund af en arbejdsskade. Han havde det dårligt psykisk og fysisk efter et overfald i fængslet og var derfor ikke i stand til at arbejde længere.

Under sygefraværet kunne han ikke holde ferie. Derfor har han, ligesom andre afskedigede, feriepenge til gode. Men her ni år efter han forlod Kriminalforsorgen, har han stadig ikke set noget til pengene. Det drejer sig om feriepenge for to år. Det vil sige cirka 40.000 kroner.

SOS

Christian Søndergaard undrer sig over, at der skal gå så mange år, før han kan få de penge, han har til gode.

”Det er da for dårligt, at de vil snyde os for vores feriepenge. Det har jeg det rigtig skidt med.”

Han peger på, at man ikke kan holde ferie, når man er syg. Og at man ergo har pengene til gode, hvis man bliver afskediget.

”Så er det da ringe, at Moderniseringsstyrelsen ikke vil udbetale pengene til sine tidligere medarbejdere. Det er jo ikke det halve bruttonationalprodukt, vi taler om. Jeg forstår ikke, at de kan være bekendt at lave numre over nogle skaldede håndører.”

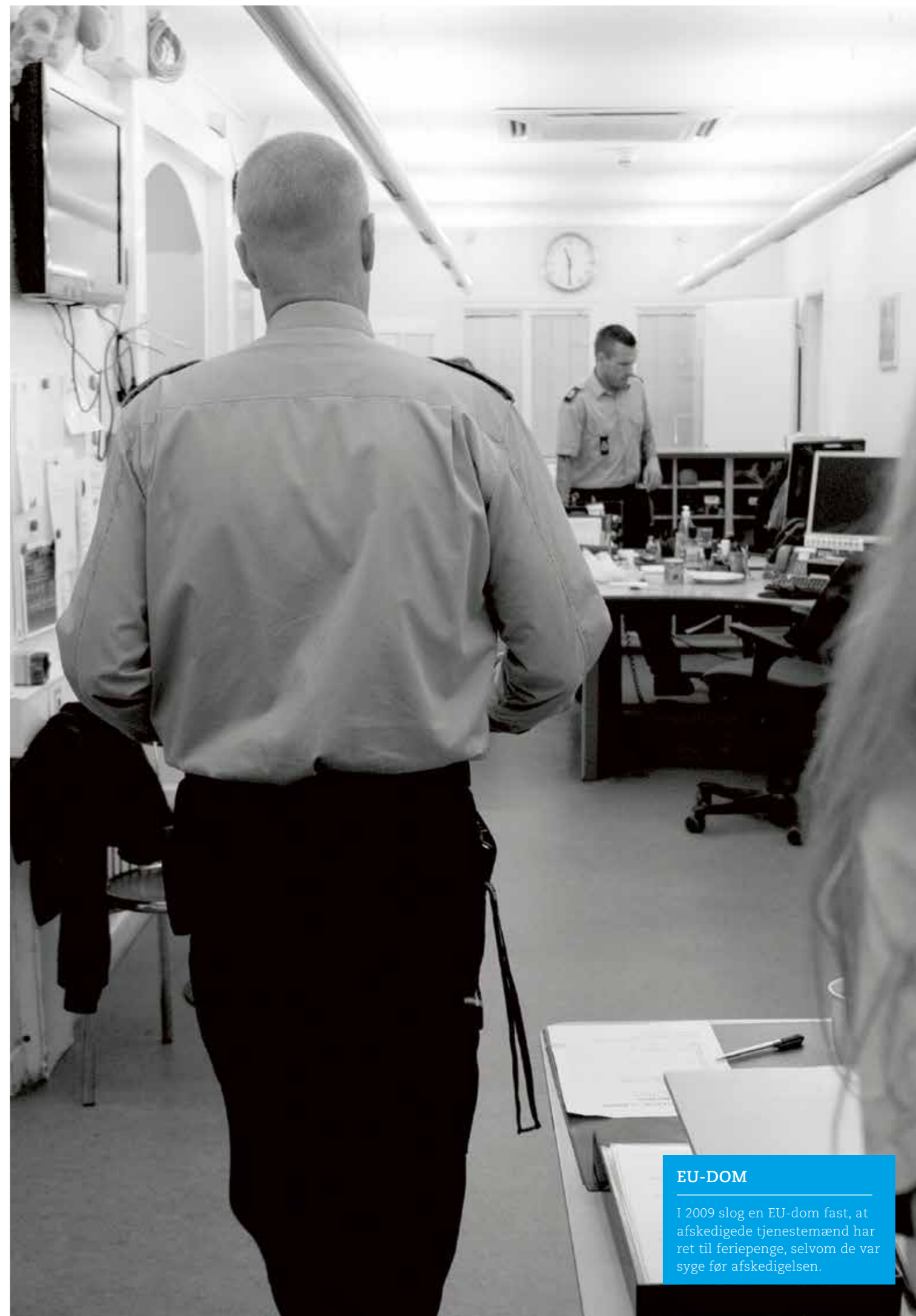
I mellemtiden er Christian Søndergaard blevet 70 år, og da helbredet skranter, er han bekymret for, om han overhovedet når at få pengene udbetalt: ”Hvorfor skal det tage så mange år at rette fejlen op?” spørger han.

71 MEDLEMMER HAR FÅET PENGENE

Heldigvis er det ikke alle afskedigede fængselsbetjente, der venter på deres feriepenge.

71 tidligere medlemmer af Fængselsforbundet har fået flere millioner kroner udbetalt. De har i gennemsnit fået 69.000 kroner hver.

Til december bliver det forhåbentlig afklaret, om resten af de tidligere fængselsbetjente – herunder Christian Søndergaard – også får deres penge.

EU-DOM

I 2009 slog en EU-dom fast, at afskedigede tjenestemænd har ret til feriepenge, selvom de var syge før afskedigelsen.

Hvidstengruppen opsamlede våben nedkastet fra engelske fly under krigen. Gruppen blev fængslet i 1944.

GESTAPOS ÅRHUSIANSKE FÆNGSEL

I denne måned er det 70 år siden, at fangerne i Gestapos fængsel i Århus blev befriet. Det tyske sikkerhedspoliti brugte det nedlagte arresthus ved Aarhus Domkirke som detention.

Af Peter Kyhl Olesen

Det er den 5. maj. En flok Gestapo-mænd står foran det gamle arresthus i Århus med en højt belæstet vakkelvorn vogn. Krigen var slut. Der var kun en vej tilbage for Hitlers frygtede og forhadte håndlangere: Zurück nach das Vaterland.

Man kan se fotoet af de slagte Gestapo-mænd på Besættelsesmuseet i arrestbygningen i det gamle Aarhus Raad-, Dom- og Arresthus.

Det var på ingen måde tilfældigt, at netop denne bygning blev interessant for Gestapo i november 1944, efter at deres hidtidige domicil på Aarhus Universitet blev bombet af de allierede.

Arresten som ikke havde været i brug siden 1906, var nemlig udstyret med dystre og dunkle isolationsceller, hvor fangerne kunne opbevares. Og så regnede det tyske sikkerhedspoliti ikke med, at de allierede ville forsøge sig med et nyt luftangreb på grund af beliggenheden ved katedralskolen og domkirken.

Det danske politikorps, som havde haft til huse her, måtte gå under jorden tidligere på efteråret. Derfor kunne Gestapo bruge bygningen til deres hovedkvarter i det sidste halve år af besættelsen. På det tidspunkt var de drevet frem af stadigt strengere ordrer om at levere resultater mod modstandsbevægelsen og blev mere og mere brutale.

På en af museets vægge, hvor adskillige modstandsfolk blev udsat for grumme og grusomme forhør, er der i dag ophængt en avisartikel, hvor en tydeligt berørt reporter beskriver sine indtryk, efter han fik adgang til arresten efter befrielsen:

"Man synes at kunne høre Ekkoet fra gode danske Mænd og Kvinders stønnen under danske og tyske Bødlers sadistiske Tortur (...) Blot Væggene kunne Tale – eller er det godt, at de ikke kan? Man føler Trang til at Skribe for at fjerne det Tryk som Lokaler og Stemning lægger på Hjerte og Tanker".

HVIDSTENGRUPPEN

På besættelsesmuseet kan man blandt andet opleve en celle, der er identisk med den, som Hvidstengruppen sad i. Ved tilfangetagelsen i marts 1944 blev Hvidstengruppen ført til Aarhus og udsat for utallige forhør. Cirka tre uger senere blev de sendt mod Horserød og senere Vestre Fængsel – og dernæst Ryvangen.

I cellen høres lydclip, som er taget fra filmen om Hvidstengruppen. Det var i sådan en celle, at gruppens leder, Marius Fill, skrev til sin kone og datter hjemme på Hvidsten Kro. Det var den 30. marts, den sidste dag gruppen var i Århus: "Vi skal rejse herfra i Morgen tidlig allesammen, men I skal ikke græde. Rygterne siger, vi skal til Sjælland. Peder har hilst på Tulle og Gerda, de kommer nok snart Hjem, så går det nok alt sammen".

Tre måneder senere blev Marius Fill, hans søn, svigersøn og fem andre fra gruppen henrettet ved skydning i Ryvangen.

KAREN SPIDSMUS

Hvor det var umuligt at flygte, da Gestapo var i bygningen, var sagen en helt anden før krigen.

Det lykkedes nemlig flere fanger at stikke af i begyndelsen af århundredet. I 1906 blev det derfor erstattet af Ting- og Arresthuset ved Vester Allé, som efter datidens regler og regulativer var langt mere tidssvarende.

Af flere flugter blev specielt én landskendt. Det var i 1902, da det lykkedes Ferdinand Erichsen og hans kæreste Karen 'Spidsmus' at flygte. De var ellers blevet arresteret i Aarhus, hvor de havde levet af tyverier. Men mens arrestforvarer J.C. Sørensen "lå i lullen og sov så sødt", som det blev beskrevet i en revyvisse om episoden, brød Ferdinand ud af sin celle og ind til sin kæreste.

Dernæst krøb de op på loftet, hvor de ved hjælp af sammenbundne lagner fik lodset hinanden ud af vinduet og ud på taget. For dernæst at svinge sig over murene mellem arrestanternes spadseregårde for afslutningsvis at fæste en rest af lagnet på et stykke af den mur, der førte ud i friheden. Springturen varede akkurat trekvart døgn. Ferdinand blev tildelt ti slag rotting som disciplinær straf og derefter lænket, mens Karen iførtes en spændetrøje.

En anden kendt fange var agitatoren for fattige børns rettigheder, journalist Rasmus Peter Sabroe. Han endte sammen med flere kollegaer fra Aarhus-avisen *Demokraten* ofte på vand og brød i arresthuset på grund af sine kritiske skrivelser om magthaverne.

I forhold til andre fanger blev 'de syndikalistiske bladsmørere' dog ikke anset for at være rigtig kriminelle. Forholdene for dem var i starten derfor fornemme. De fik lov til at sidde i en celle, hvor der var et stort vindue, så de kunne mærke dagslyset. Det blev dog ændret ret hurtigt, da det kom fængselsvogterne for øje, at Sabroe og kollegaerne brugte det store vindue til at skaffe sig kontakt med folk, der stod på den anden side af gaden.

” Man synes at kunne høre Ekkoet fra gode danske Mænd og Kvinders stønnen under danske og tyske Bødlers sadistiske Tortur.

RINGE LAVEDE EN 'TURKEY'

Af Kim Kjærgaard Clausen, Krifo

Lørdag den 28. marts gik årets bowlingstævne i gang i Roskilde, hvor Michael Frandsen fra Jyderup havde fået sat en god dag sammen for 46 friske bowlere.

Det var et herligt gensyn med mange trofaste bowlere, men også mange nye var med. Dejligt at se at der er ildsjæle ude i foreningerne, som gør noget for at få nye med.

Vi mødtes kl. 12, og der blev budt velkommen af formanden for Krifo, Søren Tolderlund, hvorefter Kim Clausen havde lavet banefordeling.

Som altid spillede vi to serier, hvorefter der var rækkeinddeling. Og så spillede vi de sidste to serier i henholdsvis A-, B- og C-rækken. Som altid gik de ventende spillere meget op i, hvordan det gik på banerne, da mange har små interne 'konkurrencer'.

Vi sluttede dagen af i bowlingcenterets restaurant, hvor vi fik en 'Strike-buffet'. Og så var der præmieuddeling. Vi har valgt at have lodtrækningspræmier, og derfor var der lodtrækning blandt de, der blev til spisning (hvilket reelt var alle deltagere). En brunch for to blev vundet af Ivan Hansen fra SIR Ringe, og en middag for to vundet af Birgitte Nielsen fra Statsfængslet Østjylland.

Ved samme lejlighed blev Formandspokalen delt ud. Den gik til Michael Frandsen fra Jyderup, som også havde arrangeret dagen for os alle.

Tak for endnu en dejlig dag og på gensyn i 2016!

Det blev SIR Ringe, der løb med mest guld, både i A- og B-rækken og holdkonkurrencen, altså tre strikes, i bowlingsprog kaldet en 'turkey'.

INDSATTE MED ADHD: HVORFOR GØR VI IKKE SOM SVERIGE?

For små to uger siden var der mange af os, der så dokumentaren på DR2 om ADHD bag tremmer. Jeg blev glad for at se, hvor langt de er kommet i Sverige med behandlingen af indsatte med ADHD, og jeg blev glad for at høre om resultaterne både på det personlige og samfundsmæssige plan.

Behandlingen af en indsat med ADHD koster i Sverige 100.000 kr., hvorimod det anslås at koste to millioner kroner at lade være. Risikoen for at de, der har ubehandlet ADHD, vender tilbage til kriminalitet og fængselsophold, er nemlig over 30 procent større.

Nu er jeg ikke økonom, men jeg undrer mig over, at det ikke er et tilbud, vi i Danmark allerede er i gang med. Det undrer mig, at vi venter – uden at vide, hvad vi venter på. Nej, de indsatte med ADHD forsvinder ikke bare af sig selv. Ja, Sundhedsstyrelsen har for længst kommet med anbefalinger for voksne med ADHD. Og ja, de rette folk findes allerede i Kriminalforsorgens stald af kompetente medarbejdere. Det kan godt være, de ikke har universitetsuddannelser og flotte titler – men de har erfaring, de har menneskekendskab og de har hjertet på rette sted. Derudover er der sundhedspersonale tilknyttet, så der også vil være praksisviden og erfaring at hente.

Den traditionelle opfattelse lige nu er, at misbrug er roden til al kriminalitet. Det er ikke, fordi jeg siger den gavner, men måske skylder vi mennesket bag at spørge, hvorfor de er misbrugere? Vi skylder også at være opmærksomme på, at man ofte ser at misbruget forsvinder eller mindskes markant ved en tilstrækkelig behandling af ADHD – og om ikke andet kommer der et overskud og en ro hos den enkelte. Der er med andre ord potentiale at arbejde med.

Lige nu er der flere steder behandlingsafdelinger, hvor man tilbyder gruppeterapi og samtaler udelukkende med misbrugsfokus. Men desværre ser jeg, at mennesker med ADHD fejler fælt i tilbuddet, selvom det jo faktisk er os som behandlende institution, der fejler mest. De kan ikke indgå i gruppe-seancer på en times varighed, da de ofte ikke er i stand til at aflæse de sociale koder, der findes her. De er impulsive, insisterende og tit og ofte ender de med enten stort tilbagefald eller en aggressiv upassende adfærd, der ikke respekteres i behandlingen. Herfra ender de i isolation, midlertidigt uden for fællesskabet og enten en tillægsstraf eller en enkeltbillet til et andet fængsel. Hermed bekræfter vi dem i det, de har oplevet hele livet, nemlig eksklusion og fiasko. Vi bekræfter dem i, at det eneste de kan, er at være kriminelle – at de er forkerte.

Problemet er, at den indsatte ikke altid har forståelse for det, der sker med dem. Mange af dem kan ikke konsekvensberegne,

inden impulsiviteten tager over, og bagefter kan de ofte ikke forstå den konsekvens, det får for dem. Dette gør sig for sin vis også ofte gældende i forhold til deres kriminalitet.

Jeg siger ikke, at alle med ADHD skal have frit lejde. Slet ikke. Men jeg synes, vi som samfund har et ansvar for at tilrettelægge deres afsoning, så det tjener et formål for det enkelte menneske på den lange bane.

Uden for murene kan man – hvis der er mistanke om ADHD – komme igennem et udredningsforløb. Et sådant forløb kan godt strække sig over flere måneder, da det kræver stoffrihed, men også stor dataindsamling fra dels patienten, men også omgivelserne. Et sådant forløb er ikke mange forundt, når de sidder i fængsel, og enten starter de op i medicin, eller også ønsker man fra institutionens side ikke at behandle med medicin – det er forskelligt fra sted til sted. Det er også forskelligt, hvilken medicin der bruges, så man kan sagtens komme fra en institution med et præparat og blive tvunget til at skifte eller trække ud et andet sted. Selvom vi faktisk burde tale sammen og have en fælles tilgang og et fælles sprog, når vi taler om mennesker med ADHD.

I det fælles sprog burde der være udredningsmuligheder, behandling – både medicinsk og i form af kognitive interventioner – social færdighedstræning, psykoeducation, mestring af ADHD-symptomer og strukturindlæring. Specielt når vi på andre sundhedsfaglige områder siger, at en indsat skal have samme tilbud i fængslet, som de ville kunne få udenfor.

Men som det er nu, figurerer ADHD ingen steder som fokuspunkt, hverken i afsoningsplaner eller behandlingstilbud. Det er rigtig ærgerligt, for lige meget hvordan vi vender og drejer det, så ville afsoning være en udmærket ramme, da der er alle muligheder for fastholdelse og observationer i behandlingen.

Men skal vi have en diagnose på alt og alle? Nej, det skal vi ikke. Men der hvor der er en diagnose, skal den også behandles, så der skabes de bedste muligheder for den enkelte set i et større perspektiv.

Jeg synes, vi skylder det en tanke, at man regner med, at cirka hver anden indsatte i fængslerne har ADHD. Måske er det et godt tidspunkt at ryste posen, slippe vores fordomme om, at det kun er uopdragne, utilpassede unge eller voksne, og benytte os af det system, som Sverige over år nu har set resultater af. For på en eller anden måde passer mennesker med ADHD ikke ind nogen steder i det fængselsvæsen, vi har i dag. I hvert fald er det sjældent problemfrit og uden frustrationer fra enten personale eller den indsatte selv. Og jeg tænker, at hvis vi årsagsbehandler i stedet for at symptombehandle, så vil det på alle måder gavne både samfundet og ikke mindst det menneske, der lever med ADHD – og dermed mindske risikoen for recidiv markant.

Med venlig hilsen

Maria Durhuus
Sygeplejerske i Statsfængslet i Vridsløselille

FARVEL TIL KRIMINAL-FORSORGEN

Kriminalforsorgens kursskifte i retning af uddannelse af de indsatte er mere økonomisk funderet, end drevet af en humanistisk tankegang, mener Mogens Sørensen.

Hurra, tænkte jeg, da William Rentzmann i 2010 besluttede, at vi nu skulle tilbyde vores indsatte grunduddannelse og AMU-kurser. Og dermed blive bedre til at resocialisere de indsatte og give dem en bedre mulighed for en kriminalitetsfri tilværelse.

Indtil da havde jeg, som værkmester i vores træindustri i Statsfængslet i Jyderup, lært hvor meget bare et enkelt billede af de trapper, som de indsatte havde været med til at producere, kunne betyde for dem: "Nu kan min svigerfar se, at jeg faktisk kan finde ud af at lave noget," sagde en af dem engang til mig. Hvad ville et grundforløbsbevis så ikke betyde for den indsatte, hvis vi kunne tilbyde dem det?

Derfor tog min kollega i smedeafdelingen og jeg fat i EUC Holbæk for at finde ud af, hvordan vi skulle gribe denne udfordring an. I samarbejde med dem fik vi stablet et grundforløb på benene for vores indsatte.

I 2013 rejste Undervisningsministeriet krav om, at hvis Kriminalforsorgen ville have pengene (120.000 pr. årselev), skulle de, der underviste de indsatte, have en uddannelse der svarede til en faglæreruddannelse. Jeg begyndte derfor sammen med en kollega på den fulde diplomuddannelse hos Metropol i København. Da vi startede, spurgte vi vores økonomichef, hvad vi kunne forvente at få i kvalifikations-tillæg for denne uddannelse. Svaret på dette var: "I skal bare være glade for den fine uddannelse, som I får." Hvertil min lettere provokerende kommentar var: "Det kan jo være, at vi efter uddannelsen finder nogen, der tilbyder en bedre løn." Men dette blev ikke kommenteret.

Jeg har nu deltaget i fire moduler på diplomuddannelsen og må erkende, at den lærer, der den første dag fortalte, at vi skulle forvente, at denne uddannelse ville komme til at ændre os, havde ret. De værktøjer, som vi har fået på Metropol til at undervise vores indsatte, har medført, at jeg er blevet opmærksom på, hvor vigtigt det er, at man samarbejder på tværs af faggrupperne i fængslet: Mellem socialrådgivere, vejledere, sygepersonale, skolelærere og faglærere – sådan at den indsatte oplever, at vi alle vil dem det bedste og er enige om deres afsoningsforløb.

Jeg må desværre erkende, at dette indtil nu ikke har været tilfældet i Statsfængslet i Jyderup, og der er slet ikke blevet spurgt ind til, hvordan vores nye kompetencer fra diplomuddannelsen kan inddrages i fængslets dagligdag. Ligesom jeg nu igennem fire år har ansøgt om kompetencetillæg uden at have fået dette. Derfor er jeg nået frem til, at hele dette kursskifte fra Kriminalforsorgen i forhold til uddannelse desværre nok mere er økonomisk funderet end drevet af en humanistisk tankegang om bedre resocialisering.

Jeg sendte faktisk min opgave fra modul 2 om netop denne problemstilling til Morten Bruun Petersen i direktoratet, men har intet hørt retur fra ham som kommentar på denne.

Derfor har jeg tænkt længe og grundigt over, hvad min fremtid i Kriminalforsorgen skulle indeholde, og om jeg kunne gå på kompromis med, at vi bare skulle uddanne de indsatte, eller vi rent faktisk skulle tilbyde dem læring, som i samarbejde med de andre faggrupper i fængslet kunne være med til at give dem en kriminalitetsfri tilværelse. Samtidigt med, at man på denne måde kunne spare samfundet for mange millioner.

Og i foråret valgte jeg at søge stillingen som ressourcekonsulent i Vridsløselille for herigennem at være med til at sætte mere fokus på den resocialiserende indsats. Jeg søgte også en ledig faglærerstilling og fik faktisk begge job.

Jeg valgte at tage stillingen som faglærer hos UCR. Det faktum at der fulgte en betydelig lønstigning med UCR-stillingen, var selvfølgelig også et af punkterne, der overbeviste mig. Jeg har derfor taget et års ubetalt tjenestefrihed fra Kriminalforsorgen for at afprøve denne mulighed. Jeg håber, at det at jeg har søgt andet job, også kan medføre, at man tager spørgsmålet om kvalifikationstillæg til mine kollegaer mere seriøst – og jeg ønsker dem alle det bedste i fremtiden.

Mogens Sørensen
Værkmester
Statsfængslet i Jyderup

Kære Mogens

Vi forstår din situation og din beslutning og oplever de samme problemer med EUD og værk Mestre, som du beskriver. Det er lige præcis svagheden ved den manglende opbakning til Ny løn-systemet, som også vi oplever fra arbejdsgiverens side. Det gælder lønnen, men i lige så høj grad det manglende fokus på at integrere uddannelserne for de indsatte som en bredere del af hverdagen.

Forbundet er meget skuffet over den måde, Kriminalforsorgen har implementeret EUD-uddannelserne på. Der mangler et overordnet overblik og bedre sammenhæng mellem fængslerne. Det har i for høj grad været overladt til de enkelte steder at håndtere dette. Samtidig har vi sparet omkring 40 værk Mestre væk de seneste år – i en tid hvor der var afsat penge til flere. Det er rent ud sagt for dårligt.

Vi giver dog ikke op, men fortsætter vores fokus på området. Kriminalforsorgen har brug for, at uddannelse og arbejdsdrift hænger sammen, som du beskriver så fint.

Med venlig hilsen
Kim Østerbye
Formand for Fængselsforbundet

DET HANDLER IKKE KUN OM VIDEO-OVERVÅGNING

Kære Peter Skaarup

Tak for dit læserbrev i sidste nummer af fængselsfunktionæren. Hvor var det dejligt, at se et medlem af Folketinget sende et skulderklap af sted til landets fængselsbetjente.

Desværre tror jeg ikke, at videoovervågning vil løse problemerne alene. I arresthusene er der udbredt brug af videoovervågning, og her er vold og trusler stadig en del af hverdagen.

Der er en række tiltag, som kunne indføres, uden at det behøver at koste samfundet flere penge.

Nul-tolerance over for vold og trusler mod personalet. Gerne strengere straffe for vold og trusler mod fængselsbetjente, men lige så vigtig er en generel holdning i Kriminalforsorgen om, at man bakker sit personale op, når det udsættes for vold og trusler – eller når de indsatte går 'lige til strengen' og provokerer Kriminalforsorgens ordensreglement.

Det skal være nemmere at flytte indsatte med truende og 'gangster-lignende' adfærd. Som systemet er i dag, kræver det meget skrivearbejde og dokumentation at få flyttet en indsat.

Det betyder, at betjente føler sig svigtede og ladt i stikken, fordi stort set alle skal være enige om, at den indsatte er et problem, inden der sker noget. Hvilket for eksempel er et stort problem, da rockere og bandefolk er eksperter i splitting.

Når ansatte chikanes, mobbes, trues eller udsættes for vold, bør arbejdsgiveren tilbyde dem psykologhjælp (også familien), hjælp til at skifte arbejdsplads og tilbyde dem advokatbistand. Som tingene er i dag, føler mange ansatte sig alene og glemt.

Måske ville det være en god idé at tvinge alle indsatte med 'holdnings-problemer' i skole. Her kunne de læse samfundsfag og lære om etik og moral, næstekærlighed, anger management og at stå op om morgenen og passe et job. Så kunne de indsatte – ligesom flygtninge og indvandrere, der tager en prøve for at kvalificere sig til det danske samfund – kvalificere sig til at blive prøveløsladt og komme på udgang.

Løsladelse for god opførsel er måske ikke en dum ide?

De DYRE ting der skal til, kræver, at du og dine folketingskollegaer ikke kaster flere besparelser ud over Kriminalforsorgen.

Der skal flere betjente på arbejde på de afdelinger og arresthuse, der huser negative og voldelige indsatte. Dem som er på arbejde, skal ikke opleve, at ledelsen nedposterer ved sygdom og transporter ud af husene, da det svækker sikkerheden og øger trusselsbilledet.

Der er brug for ressourcer til at få flyttet voldelige og truende indsatte hurtigt (biler og mandskab) – og peberspray som en fast udrustning.

Der er brug for tid til personalemøder, hvor man på afdelingerne kan lægge en fælles strategi. Og frem for alt er der brug for tid til at være sammen med de indsatte. Gode relationer og dynamisk sikkerhed vil altid være det bedste værn mod vold og trusler.

I dag har vi tre niveauer for sikkerhed: Vi har åbent og lukket regime og vi har Politigårdens Fængsel. Her kunne Kriminalforsorgen godt arbejde med et A-B-C-niveau i det lukkede system, så den indsatte ikke først bliver flyttet, når han er gået amok.

Men tak for skulderklappet, Peter, og held og lykke med det kommende valg. Jeg håber, du måske kan inspirere dine folketingskollegaer til at have fokus på fængselsbetjentenes arbejdsforhold og forholdene i Kriminalforsorgen.

Med venlig hilsen
Henning Mørck
Fængselsbetjent
Formand for AO-Sjælland

DEBAT

Debatindlæg (max 750 ord) sendes til redaktion@faengselsforbundet.dk senest den 14. i hver måned. Følg også debatten på vores Facebookside og på Twitter: @Faengselforbund.

Paneldebat i Apostelkirken.
Fra venstre: Karolina Dam,
Satnam Singh og Khaterah
Parwani.

”VI KENDER DE RADIKALISEREDE I FORVEJEN”

Af Søren Gregersen

Alt hvad der har handlet om radikalisering, har nærmest været breaking news siden terrorangrebet i København. Men hvad vil det egentlig sige at være radikaliseret? Og hvordan spotter man de radikaliserede unge?

De spørgsmål forsøgte man at besvare ved en temaaften i Apostelkirken i Saxogade i København den 23. april. Det var Café Exit, som stod bag arrangementet. Cafeen er et socialt initiativ, som Fangekoret og præster fra Vestre Fængsel står bag.

Ifølge Satnam Singh fra Anti-radikaliseringssenhed i København kommer de radikaliserede fra de kriminelle indvandrer-miljøer, som man kender i forvejen.

”Der er ikke tale om en ny gruppe. Det er de samme kriminelle unge, som vi kender. Det er tilfældigt, at de er blevet radikaliserede. De har bare udskiftet deres fjendebillede, og i stedet for at kæmpe for Blågårds Plads kæmper de nu mod Vesten.”

Satnam Singh pegede også på, at de radikaliserede er karakteriseret ved, at de mangler job og uddannelse, og at fædrene er fraværende i deres liv.

Men hvad vil det sige at være radikaliseret? ”Radikalisering er en proces, hvor unge i stigende grad accepterer vold som en legitim måde at opnå et større mål,” sagde Satnam Singh.

Man er altså ikke radikaliseret, bare fordi man begår vold mod andre. Volden skal være et middel for at opnå et højere mål. Ligesom radikalisering ikke nødvendigvis har noget med islam eller religion at gøre.

DØDE I SYRIEN

Satnam Singh talte også om de unge, som rejser til Syrien for at kæmpe. Det drejer sig officielt om 115 personer, men reelt er der nok tale om mere end dobbelt så mange, hvoraf mindst 19 er døde.

”I forhold til at karakterisere de radikaliserede er det interessant at se på dem, der er døde i felten i Syrien. Det er unge, som vi ved, er rejst til landet for at kæmpe.”

Han oplyste, at der er en overrepræsentation af pakistanere og somaliere blandt de dræbte, og at hver fjerde af de døde er konvertitter. Det vil sige etniske danskere, som har konverteret til islam.

LUKAS DAM

En af dem var den 18-årige Lukas Dam, som rejste til Syrien i 2014. Hans mor, Karolina Dam, fortalte ved temaaftenen om Lukas' liv, der sluttede anden juledag i et hus i den kurdiske by Kobane, som blev ramt af amerikanske bomber.

Hun fortalte, hvordan Lukas var plaget af ADHD og i perioder var anbragt uden for hjemmet, fordi han var voldelig. Men hun kan alligevel ikke forstå, hvorfor Lukas tog til Syrien og sluttede sig til IS.

”Lukas er en super dejlig dreng, som ikke kan gøre en flue fortræd,” sagde hun, som om han stadig var i live.

Hendes budskab til de over 100 tilhørere i salen var klart: Stop alle andre, der følger i Lukas' spor: ”Vi skal vågne op. Vi skal samarbejde. Vi må finde ud af, hvordan vi får standset dette.”